

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Protokolant: apl. radc. Judyta Pawłowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Anny Oszwałdowskiej - Kocur

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2015 roku

sprawy **J. G.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 19 grudnia 2014 roku, sygn. akt VI K 1082/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 5. wyroku okres orzeczonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych podwyższa do 5 (pięciu) lat,
2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,
3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze w kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych oraz wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 230 (dwieście trzydzieści) złotych.

SSO Jarosław Komorowski

UZASADNIENIE

J. G. został oskarżony o to, że w dniu 30 lipca 2014 roku o godzinie 00:20 w miejscowości J.ul. (...), pomimo wcześniejszego prawomocnego skazania za prowadzenie pojazdu mechanicznego będąc w stanie nietrzeźwości, wyrokiem Sądu Rejonowego w Poznaniu sygn. akt IV K 164/05 z dnia 07.02.2005 r., prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny tj. kierował samochodem m-ki V. (...)o nr rej. (...)będąc w stanie nietrzeźwości, badanie urządzeniem Alco -sensor 072082 wykazało 0,51 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 k.k.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygn. akt VI K 1082/14:

1. uznał oskarżonego J. G. za winnego tego, że w dniu 30 lipca 2014 roku o godzinie 00:20 w miejscowości J.ul. (...), pomimo wcześniejszego prawomocnego skazania wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 7 lutego 2005r. (sygn. akt IV K 164/05) za czyn z art. 178a § 1 k.k., prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny tj. samochód m-ki V. (...)o nr rej. (...)będąc w stanie nietrzeźwości, badanie urządzeniem Alco -sensor o godz. 0:23 wykazało 0,51 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, a o godz. 0:45 0,52 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. czynu z art. 178a § 1 i 4 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 4 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. wykonanie kary warunkowo zawiesił na okres 5 lat tytułem próby,
3. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego,
4. na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł grzywnę 25 stawek dziennych po 20 zł każda stawka,
5. na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat,
6. na podstawie art. 49 § 2 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 500 złotych,
7. na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu,
8. na podstawie art. 627 k.p.k. obciążył oskarżonego kosztami postępowania i zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 198,82 zł a na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) wymierzył mu opłatę w kwocie 230 zł.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego J. G..

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu wskutek niedostatecznego uwzględnienia stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, a w szczególności braku dostatecznego uwzględnienia przy wymiarze kary okoliczności obciążających w postaci wielokrotnej karalności oskarżonego, a w konsekwencji wymierzenie kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 5 lat tytułem próby i orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat - które to okoliczności, we wzajemnym ze sobą powiązaniu, uzasadniają wymierzenie kary surowszej niż kara orzeczona przez Sąd I instancji.

Wobec powyższego apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie wobec J. G. kary 1 roku pozbawienia wolności oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna tylko w części dotyczącej wymiaru orzeczonego środka karnego. W pozostałym zakresie nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie niniejszego wywodu podkreślenia wymaga, że skarżący nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, oceny prawnej przypisanego J. G. czynu ani wymiaru orzeczonej wobec oskarżonego kary zasadniczej. Sprzeciw prokuratora wzbudziło natomiast warunkowe zawieszenie wykonania kary 1 roku pozbawienia wolności na okres 5 lat próby oraz wymiar zastosowanego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Kontrola instancyjna wydanego wyroku ujawniła, że zarzut apelującego w postaci "rażącej niewspółmierności kary" okazał się zasadny jedynie w zakresie dotyczącym czasookresu orzeczonego środka karnego.

W tym miejscu przypomnieć należy, że o rażącej niewspółmierności kary można mówić jedynie wówczas, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych, wymierzonych za popełnione przestępstwo, nie odzwierciedla należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie zapewnia spełnienia celów kary. Ponadto, orzeczona kara lub środek karny mogą być uznane za niewspółmierne, gdy nie uwzględniają w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnionego czynu, jak i osobowości sprawcy (wyrok SN z dnia 30 czerwca 2009 r., WA 19/09, Lex nr 598172). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, nie każda nietrafność wymiaru kary uzasadnia zmianę orzeczenia. Zmianę taką

uzasadnia jedynie "rażąca niewspółmierność", będąca istotną różnicą między karą wymierzoną przez Sąd I instancji, a taką karą, jaką należałoby orzec w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego rozważenia i uwzględnienia wszystkich okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary. Różnica ocen, o której wyżej mowa, musi być zasadniczej natury, a więc taka, która czyni, że dotychczasowa kara nie może być w żadnej mierze zaakceptowana (zob. wyrok SN z dnia 30 września 2003 r., SNO 56/03, Lex nr 471890).

Wbrew twierdzeniom prokuratora słuszne jest stanowisko Sądu Rejonowego, że w świetle okoliczności niniejszej sprawy istnieją uzasadnione podstawy aby uznać, że orzeczona kara 1 roku pozbawienia wolności z dobrodziejstwem jej warunkowego zawieszenia na okres 5 lat tytułem próby stanowi trafną reakcję karną za przypisane oskarżonemu przestępstwo.

Dobrodziejstwo probacji jest swoistym środkiem polityki karnej stosowanym wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych. Przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest ocena, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa. Uzależniona jest więc od tego, czy istnieją wystarczające podstawy do skonstruowania wobec niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Swoje przekonanie w tym zakresie sąd opiera na obiektywnych przesłankach w postaci postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu przestępstwa. Z jednoznacznego brzmienia przepisu art. 69 § 4 zd. 2 k.p.k. wynika natomiast, że wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Ze szczególnie uzasadnionym wypadkiem mamy do czynienia w sytuacji wyjątkowego nasilenia okoliczności określonych w art. 69 § 2 k.k., przekraczającego potrzeby wymagane do zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary wobec sprawcy występku innego niż określony w art. 178a § 4 k.k. albo też gdy za takim rozstrzygnięciem będzie przemawiała potrzeba społecznego oddziaływania kary, która może wynikać m.in. ze szczególnych, wyjątkowych okoliczności popełnienia przestępstwa.

Analiza okoliczności przedmiotowej sprawy, w tym również postawy oskarżonego G. zaprezentowanej na rozprawie głównej, doprowadziła Sąd Okręgowy do przekonania, że faktycznie mimo uprzedniej karalności nie jest on sprawcą zdemoralizowanym, wobec którego oczekiwany skutek może odnieść wyłącznie kara o charakterze bezwzględnym. Jak słusznie dostrzegł Sąd Rejonowy, poprzednie skazanie oskarżonego za występki przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji miało miejsce w 2005 roku i obejmowało zachowanie z listopada 2004 roku. Jest to o tyle istotne, że przez okres kolejnych blisko 10 lat oskarżony nie dopuścił się żadnego przestępstwa. Wprawdzie w analizowanym okresie J. G. odbywał długoterminową karę pozbawienia wolności, jednakże w dniu 21 lutego 2011 roku opuścił jednostkę penitencjarną i przez następne trzy i pół roku szanował obowiązujący porządek prawny. Wobec tego Sąd Okręgowy podziela zapatrywanie Sądu Rejonowego, że w okolicznościach analizowanej sprawy wpływ czasu przemawia na korzyść J. G., a jego zachowanie w tym okresie pozwala na skonstruowanie pozytywnej prognozy społeczno – kryminologicznej i to w warunkach art. 69 § 4 k.k. Ponadto wyeksponować należy, że na korzyść oskarżonego przemawia również jego zachowanie po popełnieniu zarzucanego mu przestępstwa, tzn. przyznanie się do winy i okazanie szczerzej skruchy, mimo iż taka postawa w istocie nie gwarantuje, że oskarżony ponownie nie dopuści się prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości. Taką gwarancję mogą jednak stanowić dodatkowe dolegliwości w postaci odpowiednio dobranych środków karnych i środków probacyjnych a także niesamoistna kara grzywny.

Zdaniem Sądu Odwoławczego wobec oskarżonego funkcję prewencyjną należycie zrealizują orzeczone przez Sąd I instancji dolegliwości w postaci kary grzywny w wymiarze 25 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda stawka, dozoru kuratora sądowego, któremu oskarżony będzie podlegał przez okres kolejnych pięciu lat, zobowiązania do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu a także świadczenia pieniężnego w kwocie 500 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Jako, że oskarżony szczerze żałował swojego postępowania, istnieją podstawy aby uznać, iż unikanie spożywania alkoholu oraz współpraca z kuratorem umocnią jego postawę i dążenie do przestrzegania porządku prawnego w przyszłości, zwłaszcza że powrót na drogę przestępstwa może skutkować nie tylko kolejnymi sankcjami, ale także zarządzeniem wykonania orzeczonej w toku niniejszego procesu kary 1 roku miesięcy pozbawienia wolności. Zaznaczyć jednak trzeba, że nie tylko perspektywa

odbycia orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz sankcje o charakterze finansowym winny stanowić dla J. G. istotną dolegliwość i motywować do respektowania obowiązujących norm prawno-karnych. Funkcję represyjną i wychowawczą winien również spełniać orzeczony wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, który słusznie został przez prokuratora uznany za rażąco niewspółmiernie łagodny.

Środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych został orzeczony przez Sąd Rejonowy w oparciu o dyspozycję art. 42 § 2 k.k. Wymieniona regulacja ma charakter obligatoryjny, co oznacza, że konieczność jej zastosowania nie została pozostawiona uznaniu Sądu. Rzeczą Sądu meriti było natomiast rozstrzygnięcie o okresie trwania tego środka, który może wynosić od roku do lat 10 i to z uwzględnieniem okoliczności przypisanego oskarżonemu przestępstwa oraz bezpieczeństwa innych uczestników ruchu drogowego. Analizowany środek karny pełni bowiem przede wszystkim funkcję prewencyjną, bowiem ma zagwarantować oskarżonemu i innym użytkownikom dróg i chodników odpowiedni stopień bezpieczeństwa poprzez eliminację z ruchu kierowcy, który lekceważy podstawowe zasady bezpieczeństwa. Dodatkowo pełni on również funkcję represyjną, gdyż ograniczeniu ulega mobilność oskarżonego oraz winien odnieść skutek wychowawczy, polegający na motywowaniu oskarżonego do przestrzegania norm prawnych.

Okoliczności popełnienia przypisanego oskarżonemu przestępstwa, a zwłaszcza ilość alkoholu w wydychanym powietrzu, rosnące stężenie alkoholu, prowadzenie pojazdu w sytuacji nie posiadania przy sobie dokumentu prawa jazdy a także bardzo wysoki stopień zawinienia J. G. przemawiają za orzeczeniem wobec niego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres dłuższy niż 3 lata. Zastosowany środek karny ma bowiem nie tylko przestrzec oskarżonego przed ponownym prowadzeniem pojazdu w stanie nietrzeźwości, ale przede wszystkim uchronić społeczeństwo przed ponownym stworzeniem realnego niebezpieczeństwa dla innych uczestników ruchu drogowego i pieszego przez oskarżonego. Zagrożenie jakie stanowią na drogach nietrzeźwi kierowcy nie jest przy tym czysto abstrakcyjne, lecz realne, o czym świadczą nie tylko policyjne statystyki, ale także nagłaśniane przez media kolejne zdarzenia, w których zdrowie i życie tracą osoby w różnym wieku, w tym dzieci. Stąd też kary i środki karne orzekane za prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości nie mogą być symboliczne. Winny być natomiast równie realne jak zagrożenie, które stwarzają nietrzeźwi kierowcy. Wobec tego, mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa innym uczestnikom ruchu drogowego a także wychowawczy i represyjny aspekt orzeczonego wobec J. G. środka karnego, Sąd Odwoławczy podzielił pogląd prokuratora o konieczności podwyższenia czasookresu obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych do 5 lat.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego tylko kara pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, połączona z niesamoistną karą grzywny w wymiarze 25 stawek dziennych po 20 zł każda stawka, zakazem prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lata, świadczeniem pieniężnym na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 500 zł oraz dozorem kuratora sądowego i obowiązkiem powstrzymywania się od nadużywania alkoholu stanowi trafną reakcję karną na przestępstwo popełnione przez J. G., albowiem wymierzona kara należyście odzwierciedla stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu oraz zapewnia spełnienie celów kary. Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Odwoławczego tak ukształtowany wymiar kary nie wpłynie negatywnie na realizację względów ogólnoprewencyjnych oraz zapobiegnie wykształceniu w społeczeństwie błędnego przekonania o nadmiernej pobłażliwości organów sprawiedliwości wobec sprawców tego rodzaju przestępstw. Jednocześnie będzie ona stanowiła dla oskarżonego realną przestrożę przed lekceważeniem porządku prawnego, albowiem musi on zrozumieć, że popełnianie przestępstw nie popłaca i każdorazowo będzie się wiązać ze zdecydowaną reakcją organów wymiaru sprawiedliwości.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 5. wyroku okres obowiązywania orzeczonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych podwyższył do 5 lat.

W pozostałym zakresie należało zaskarżony wyrok utrzymać w mocy, albowiem Sąd Odwoławczy nie stwierdził żadnych uchybień, które w myśl art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. bądź art. 455 k.p.k. należałoby wziąć pod uwagę z urzędu (punkt 2. wyroku).

O kosztach procesu orzeczono w kolejnym punkcie wyroku, obciążając nimi oskarżonego J. G.. Na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 635 k.p.k. Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania odwoławczego w kwocie 50 zł a na podstawie art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity - Dz.U.83.49.223 ze zm.) wymierzył oskarżonemu opłatę za II instancję w kwocie 230 zł.

SSO Jarosław Komorowski